

NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Ny lagstiftning om verkställande av EG:s jordbrukspolitik

1994-95

nr 10

FR nr 21

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att landskapslagen om främjande av gårdsbruk (25/72) ändras så att EG:s jordbrukspolitik skall beaktas när förmåner ges enligt lagen. Dessutom föreslås att lagtinget antar en lag om verkställighet i landskapet av EG:s gemensamma jordbrukspolitik enligt vilken landskapsstyrelsen är den behöriga myndighet som avses i EG:s rättsakter avseende jordbrukspolitik.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att landskapsstyrelsens framställning skall antas med en mindre teknisk ändring. Därtill anför utskottet några allmänna synpunkter på verkställigheten i landskapet av den gemensamma jordbrukspolitiken.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Allmän motivering

Utskottet konstaterar att medlemskapet i EU medför att EG:s gemensamma jordbrukspolitik skall genomföras även på Åland. Den föreslagna lagen om verkställigheten av politiken är en ramlag med närmast tekniska bestämmelser vilka inte närmare kommenteras av utskottet. Ändringen av landskapslagen om främjande av gårdsbruk är likaså en direkt anpassning till den gemensamma jordbrukspolitiken. Här konstaterar utskottet dock att en framtida större översyn och anpassning av lagen torde vara nödvändig.

EG:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP = Common Agricultural Policy) består av en pris- och marknadspolitik och en strukturpolitik. Syftet med den gemensamma politiken är att öka jordbrukets produktivitet och tekniska utveckling, att tillgodose en god levnadsstandard bland jordbrukarna, att stabilisera marknaden och trygga tillgången på livsmedel samt att förse konsumenterna med livsmedel till rimliga priser.

Fördelningen mellan landskapet och riket av behörigheten i fråga om den nya jordbrukspolitiken är sådan att på riket ankommer prispolitik, importskydd, främjande av export samt skatter och avgifter medan landskapet svarar för styrning av lantbruksproduktionen, strukturåtgärder och regionala åtgärder. Som en följd av behörighetsfördelningen ankommer miljöstöden och strukturstöden på landskapet medan

riket svarar för de s.k. CAP-stöden och LFA-stöden liksom de s.k. nationella stöden. I andra EU-länder betraktas LFA-stöden som strukturstöd men i Finland utbetalas de i sådan omfattning att de är att betrakta närmast som inkomststöd och har därför hänförs till rikets behörighetsområde.

Den allmänna principen inom EU för överföring till medlemsstaterna av EG:s andel av de olika jordbruksstöden är den att medlemsländerna betalar ut hela stöden för att i efterskott få tillbaka EG:s andel. Innan återbetalningen sker granskas medelsanvändningen av kommissionen och kostnaderna godkänns. Till grund för bedömningen av vilka kostnader som är godtagbara läggs bland annat de olika planer som medlemsstaterna uppgjort. Enligt vad utskottet fått erfara är det ännu inte klart hur överföringen av EU-medel till landskapet kommer att skötas. Utskottet finner det angeläget att frågan snarast får sin lösning.

Strukturstöden

Eftersom man, på grund av olikartade förhållanden och förutsättningar inom EU-området, inte har lyckats ena sig om en för alla gemensam strukturpolitik finns det många olika former av stöd för att utveckla strukturen inom jordbruket att välja mellan. Strukturstöden är i huvudsak nationellt finansierade med EU som medfinansier. Riktlinjerna och maximala stödnivåer fastställs av EU genom förordningar medan de detaljerade bestämmelserna fastställs av medlemsstaterna. Det är alltså fritt för landskapet att välja vilka förordningar och därmed vilka stöd som skall tillämpas inom landskapet och genom att utnyttja en stödform på ett visst sätt eller genom att kombinera olika stödformer kan man på Åland eftersträva vissa jordbrukspolitiska målsättningar.

Utskottet noterar att landskapsstyrelsen efter det att framställningen överlämnades till lagtinget i princip gått in för att bland strukturstöden prioritera investeringsbidrag samt startstöd för yngre jordbrukare. Det är att märka att prioriteringen sker i förhållande till andra strukturstöd och inte i förhållande till stöd som miljöstödet, CAP-stödet och LFA-stödet. Utskottet har i detta skede inget att invända mot landskapsstyrelsens prioritering och konstaterar att frågan om vilka stöd som aktivt kommer att tas i bruk slutligen kommer att regleras genom landskapsbudgeten.

Utskottet önskar i detta sammanhang fästa uppmärksamheten vid vikten av att de olika specialutskotten i framtiden avger utlåtanden i enlighet med LO 41 § 2 mom. över sina respektive ansvarsområden i samband med lagtingets behandling av budgeten. Härigenom uppvägs i viss mån det minskade inflytande och den minskade insyn som utskotten i annat fall får erfara i och med att s.k. ramlagstiftning förefaller vara mest ändamålsenlig i fråga om den gemensamma politiken åtminstone vad gäller jordbruk och fiske. Utskottet förutsätter därtill att den arbetsgrupp inom lagtinget som för

närvarande utarbetar principer för hur lagtinget skall involveras i beslutsprocessen i fråga om EU-ärenden tar ställning till hur lagtingets minskade inflytande till följd av ökad ramlagstiftning kan kompenseras.

Landskapsstöd

Såsom framgår av framställningen finns det inom vissa ramar möjlighet till landskapsstöd utöver stöden med EG:s delfinansiering. Eftersom tillämpningen av landskapets eget stödsystem inte får avvika från målsättningarna i den gemensamma jordbrukspolitiken bör, enligt vad utskottet fått erfara, den nuvarande gårdsbrukslagen revideras för att den skall kunna tillämpas när EG-stöd inte är gångbara. Utskottet emotser landskapsstyrelsens framställning i ärendet.

Förslagets ekonomiska verkningar för lantbrukarna

Utskottet har noterat att det i landskapsstyrelsens framställning sägs att de stöd som kan ges i enlighet med EG:s gemensamma jordbrukspolitik huvudsakligen är inriktade på dem som bedriver lantbruk på heltid. Detta överensstämmer inte med utskottets uppfattning. Utskottet konstaterar nämligen att vare sig de arealbaserade LFA-stöden, miljöstöden eller CAP-stöden uppställer några direkta krav på att stödtagaren skall bedriva jordbruk på heltid eller ha jordbruk som huvudsyssla. För LFA-stöden finns dock ett minimikrav beträffande arealen vilket i praktiken utesluter stöd till dem för vilka jordbruket är en mycket liten bisyssla.

För de strukturstöd inom mål 5a, vilka landskapsstyrelsen valt att prioritera, finns dock vissa begränsningar. Startstöd åt yngre jordbrukare kan ges endast till den som avser bedriva jordbruk på heltid medan investeringsstöd kan beviljas endast den som har mer än 50 procent av sina inkomster från lantbruk, till vilket hänförs även t.ex. skogsbruk, gårdsturism och hantverk, och som samtidigt har 25 procent av sina totala inkomster från egentligt jordbruk.

Näringsutskottet vill i detta sammanhang påpeka att utskottet ställer sin förhoppning till att landskapsstyrelsen med tanke på skärgårdsområdena eftersträvar att binäringsfisket för Ålands del skall få inräknas under begreppet lantbruk då kriterierna för investeringsstöd fastställs.

Detaljmotivering

Landskapslagen om verkställighet av den gemensamma jordbrukspolitiken inom EG

2 och 3 §§ Utskottet föreslår att paragraftexterna byter plats så att de överensstämmer med paragrafrubrikerna.

4 § Utskottet har fört en diskussion om ändamålsenligheten av paragrafens 2 mom. som ger en kontrollant av efterlevnaden av bestämmelserna om tillämpningen av EG:s jordbrukspolitik rätt till den information vilken kontrollen förutsätter även om dokumentet i fråga innehåller sådana uppgifter som annars skulle hållas hemliga. Utskottet har valt att inte föreslå någon ändring eftersom utskottet utgår från att landskapsstyrelsen inte föreslår en mer långtgående kontroll än vad som förutsätts från EU:s sida. Därtill konstaterar utskottet att rätten till annars hemliga uppgifter inte sträcker sig längre än till de uppgifter som kontrollen verkligen förutsätter och att stödtagaren på förhand är medveten om villkoren under vilka stöden beviljas.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 13 mars 1995 inbegärt näringsutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört landskapsstyrelseledamoten Anders Eriksson, styrelseordföranden för Ålands producentförbund r.f. Jan Sundberg, vikarierande avdelningschefen Per Ekström, t.f. utredaren Carin Holmqvist landskapsagronomen Henry Lindström och biträdande landskapsagronomen Leif Eriksson.

Ledamoten Häger fogar en skriftlig reservation till betänkandet.

I ärendets avgörande behandling har deltagit ordföranden Boman, vice ordföranden Harry Eriksson, ledamöterna Abrahamsson, Häger och Sjöblom.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att lagtinget antar det i framställningen ingående första lagförslaget oförändrat samt

att Lagtinget antar det i framställningen ingående andra lagförslaget med följande ändringar:

L A N D S K A P S L A G **om verkställighet av den gemensamma** **jordbrukspolitiken inom EG**

(Ingressen lika som i framställningen).

RESERVATION

Jag, Bengt Häger, kan ej omfatta utskottets utformning av 4 § i framställningens andra lagförslag utan anser att den skall ha följande lydelse:

4 §

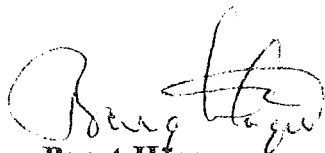
Personer som utför kontroll har rätt, *om den som berörs medger detta*, att i den utsträckning kontroller förutsätter får tillgång till uppgifter om produktion, inköp och försäljning.

(2-4 mom. lika som i framställningen).

Såvida den som berörs av kontroll ej medger en sådan kan han återkrävas på de stöd han erhållit.

I övrigt omfattar jag utskottets betänkande.

Mariehamn den 4 april 1995

Bengt Häger